

V. 10 Osobnostní a sociální výchova

V.10. 1 Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Osobnostní a sociální výchova rozvíjí praktické dovednosti, které žáci mohou využít v běžném životě. Jejím cílem je, aby si žák vytvářel dobrý vztah k sobě samému i k ostatním lidem, aby získal dovednosti potřebné ke zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti, hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Učivem je žák sám, třída nebo sociální skupina žáků jako sociální organismus, konkrétní vztahy a praxe každodenní existence – různé situace, do nichž se žák dostává či dostat může v běžném provozu svého života. Všechna témata OSV, resp. jevy za nimi se skrývající, se vztahují ke každodenní životní realitě. Patrné jsou i jejich vzájemné souvislosti např.: komunikace souvisí se vztahy, vztahy se sebepojetím a sebepojetí s duševním zdravím. S ohledem na souvislosti se předmět věnuje jednotlivým tématům samostatně, stejně tak musíme mít na zřeteli ony souvislosti a aktualizovat je podle potřeby.

Předmět OSV je jako samostatný předmět vycházející obsahově z průřezového tématu Osobnostní a sociální výchovy vyučován v 5. a 6. ročníku v jednohodinové týdenní dotaci. Mimo to integruje také průřezové téma Multikulturní výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Dbáme na dostatečný prostor pro reflexi, v níž žáci hodnotí vlastní pocity, postřehy, zkušenosti.

Výuku stavíme na osobním prožitku žáků v aktivitách, které umožňují žákům nejdříve „prožít“ a pak následně o prožitku „přemýšlet“.

Volíme pro práci takové aktivity, které umožňují žákům přenést se do jakékoliv situace a umožní jim „nanečisto“ prožít nejrůznější pocity.

Aktivitami navozujeme v žácích pocit vnitřní aktivity a radosti z učení, které mají za úkol probouzet v žácích zvědavost a vytvořit ve třídě atmosféru, ve které učení bude produktivní a zábavné.

Podporujeme a rozvíjíme diskusi. Povzbuzujeme žáky k otevřenosti a také k tomu, aby si uvědomili, že nesouhlasit je přirozené.

Rozvíjíme v žácích účinné komunikační schopnosti, které jim pomohou řešit konflikt. Učíme žáky dovednostem řešení konfliktu, analyzování sociálních situací.

Budujeme ve škole zdravé klima a orientujeme ho na dovednosti komunikace a kooperace.

Vytváříme podmínky pro to, aby si každý žák mohl uvědomit svou vlastní identitu.

Pomáháme tvorbě pozitivního a vyrovnaného sebepojetí.

Nabízíme žákům možnost zpracování projektů a jiných prací v digitální podobě.

Směřujeme žáky k využívání digitálních technologií v různých životních situacích.

Vyučující jsou vnímaví a empatičtí. Vytvářejí takové prostředí, kde se každý žák cítí v bezpečí.

V.10. 2 Spojení oborových a životních dovedností

Výstupy za jednotlivá období

A. Žák 9. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v komunikaci

- Identifikuje způsoby, jakými lidé komunikují verbálně nebo neverbálně.
- Vede efektivní komunikaci.

B. Žák 9. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v řešení problémů

- Rozpoznává konflikt.
- Využívá konflikt jako příležitost k růstu a zdokonalení.
- Rozlišuje zdroje konfliktu.
- Řeší konflikt způsobem, který neporušuje lidská práva.

C. Žák 9. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v pracovních dovednostech

- Organizuje a plánuje si svůj čas.
- Chápe vliv osobních vlastností na dosažení cíle

D. Žák 9. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v učit se

- Hodnotí vlastní pokrok.
- Volí vhodné strategie pro své učení

E. Žák 9. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v sociálně personálních dovednostech

- Uspořádává si své myšlenky a pocity o sobě.
- Užívá nástroje, které mu pomáhají porozumět sobě samému.
- Specifikuje své pocity v určitých situacích. Vyjadřuje své pocity pomocí „Já-věty“. Usuzuje na pocity ostatních.
- Své postoje a zařazuje je do systému hodnot.
- Demonstruje své vůdčí schopnosti.

- Volí vhodné formy kooperace.
- Oceňuje ostatní.

F. Žák 9. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v občanských dovednostech

- Vysvětluje pojmy stereotypy, předsudky a diskriminace, rozpoznává jejich projevy.
- Navrhuje možná řešení patologických jevů.
- Digitální technologie využívá pro své učení
- Digitální technologie používá v každodenním životě
- Dodržuje zásady bezpečného používání digitálních technologií a aplikací
- Rozezná rizikové chování v digitálním světě
- V online prostředí se chová eticky

G. Žák 9. ročníku v Osobnostní a sociální výchově v digitálních kompetencích

- Digitální technologie využívá pro své učení
- Digitální technologie používá v každodenním životě
- Dodržuje zásady bezpečného používání digitálních technologií a aplikací
- Rozezná rizikové chování v digitálním světě
- V online prostředí se chová eticky

V.4.I. 3 Rozdělení do jednotlivých ročníků

Co by měl umět žák, když umí Osobnostní a sociální výchovu

6. ročník

- Uspořádává si své myšlenky a pocity o sobě.
- Užívá nástroje, které mu pomáhají porozumět sobě samému.
- Objasní, jak poznání sebe sama napomáhá efektivnějšímu rozhodování, jak ovlivňuje vztahy s jinými lidmi
- Specifikuje své pocity v určitých situacích. Vyjadřuje své pocity pomocí „Já-věty“. Usuzuje na pocity ostatních.
- Své postoje a zařazuje je do systému hodnot.
- Hledá pozitivní aspekty v situacích, které se jeví negativně.
- Hodnotí vlastní pokrok.
- Popíše možnosti překonávání vlastních nedostatků
- Popíše, jak pěstovat zdravou sebedůvěru
- Popíše, jak lze kultivovat své volní a charakterové vlastnosti
- Analyzuje sociální situace, rozpoznává konflikt.
- Vysvětluje pojmy postoje, pocity, potřeby, zájmy, stereotypy, předsudky a diskriminace, rozpoznává její projevy.
- Organizuje a plánuje si svůj čas.
- Umí se učit.
- Dívá se na věci z různých úhlů pohledu.
- Volí vhodné formy kooperace.
- Posoudí vliv osobních vlastností na dosažení cíle (vlastního i společného).
- Oceňuje ostatní.
- Identifikuje způsoby, jakými lidé komunikují verbálně nebo neverbálně.
- Zná zásady efektivní komunikace
- Využívá konflikt jako příležitost k růstu a zdokonalení.
- Rozlišuje zdroje konfliktu.
- Řeší konflikt způsobem, který neporušuje lidská práva.
- Určuje faktory, které ovlivňují chování lidí v určitých situacích.

a) Osobnostní a morální rozvoj

Generalizace	Roč.	Pojmy	Průřezové téma	Poznámka
Dobry vztah k sobě samému je základem osobní životní spokojenosti.	6.	sebepojetí, sebepoznání, postoje, sebeúcta, sebevědomí, emoce, myšlenky, potřeby, zájmy, sebepochopení, sebedůvěra, morální dilema	OSV- Osobnostní rozvoj OSV- Morální rozvoj	
K úspěchu vede poznávání vlastního .rozvoje.	6.	soustředění, myšlenkové operace, empatické vnímání, emocionální vnímání, vůle, učební styly, techniky učení	OSV- Osobnostní rozvoj	
Vlastní tvořivost se odráží ve způsobech mého chování.	6.	originalita, úhel pohledu, kreativita, citlivost	OSV- Osobnostní rozvoj	

b) Sociální rozvoj

Generalizace	Roč.	Pojmy	Průřezové téma	Poznámka
Člověk je tvor sociální.	6.	sociologie, rizika chyb při poznávání lidí, sociální skupina, sociální role, tolerance, lidská práva, diskriminace, předsudky, stereotypy, prosociální chování, interakce, formy kooperace, organizace skupiny, konkurence, ocenění, pocta	OSV - Sociální rozvoj OSV- Morální rozvoj MUL – Lidské vztahy	

c) Komunikace a konflikt (řešení problémů)

Generalizace	Roč.	Pojmy	Průřezové téma	Poznámka
Komunikace je jedna ze základních existenčních činností člověka. Komunikací sdělujeme a přijímáme informace.	6.	neverbální komunikace, verbální komunikace, řeč zvuků a slov, řeč skutků, emfatické naslouchání, mluvený projev, diskuse, monolog, dialog, vyjednávání, přesvědčování, asertivní komunikace, Já věty, otevřené, uzavřené otázky, předstírání v komunikaci	OSV - Sociální rozvoj	
Konflikt (problém) je přirozenou, nezbytnou součástí našeho každodenního života.	6.	konflikt, vnitřní konflikt, zdroje konfliktu, vedení konfliktu, rozhodnost, psychologické násilí	OSV – Morální rozvoj	